

Oglas, pripisana ist. dakaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru

Novci za predročbu, oglas itd. tajni sa nepotpisanim ili polupisanim pol. šteditonice u Beču sa administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe važi tečaj od az. acaji lime, pruzine i najbliža polna predročjopika.

Tko list na vrijeme ne prima, saka to javi odpravnitvo u otvorenom pismu, za koji se se plaća postarinas, ako se izvans napisu »Reklamacija«.

Čakovaog račun br. 847.849

Telefon istarske broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rasta malo stvari, a nesloga svo polovari». Narodna poslovica.

Istari svakog u rka i petka o pedas.

Neiskazni dopisi se ne vraćaju, nepodpisani neistaju, a ne-frankirani neprimaju.

Prodajna na postarinasom godi: 12 K u obće, na godinu 6 K za sefjako, odn. 3- na pol godine.

Istvan carevine više postarinas. Plaća i utalaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. kati u Puli, toli istvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke ostim nečijeje i svetica stranki dan od 11-12 sati prije podac.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

POP JOSIP VELIKANJE

župeupravitelj u Jursčićih.

Istra nam mila najmladja je kćerka Hrvatske majke, luč hrvatske svijesti nju najzadnju pohodi. Ledina je, zarašćena hrvatskim korenom, ali nju bezsvjetnu svog roda upravlja i iz-pija oholi susjed, pripravlja ju za vlastito velikonarodno jedinstvo. „On gusarski brodske po njoj, zastava krsta stieg mu blaše, prosvjeta cilja izlično svjetlo, jadra naduta gadnim dobiti dahom“, kako veli naš pjesnik.

Al zakoni naravi mienjal nelaju se; sloboda, bratstvo i narodno jedinstvo prošine i na hrvatske zemlje, napokon ugrije i najmladju kćerku Hrvatske, drobnu Istru. Kako je svuda po hrvatskih zemljah svećenstvo akidalo lance tmine i robstva, tako je stalo i Istru buditi od sna i kriepiti u životu. Prvi med svima iz naroda nikne veliki naš biskup Dobrila. Istočnu i gornju Istru bijase već prosinulo sa Velebita hrvatsko sunce, a dolinsitina njezina u osuju još driemaše. Rodjen u pozemuljci slamom pokrivenoj, biskup Dobrila okusio je i dobro poznao patnje istarske raje: zvanje sveto je dakle bilo njegovo: pomoći svojoj krvi. Kano biskup porečko-puljski, tog najbiednijeg kraja Istre, počima slati pastirske liste u hrvatskom jeziku, očiński prohadjati najzakutnija sela i prvi je biskup, koji puku u njegovom jeziku govori. Obadje biskupiju i svuda nadje: veliko siromaštvo, neznanje i divljactvo. Sam je malo mogao, stao je odgajati svećenstvo, koje bi imalo i srca i volje žrtvovati se za istarskog patnika. Starije svećenstvo, odgojeno u Italiji (Cozi), nije moglo imati apostolskih kriepostih za onako zapušteni narod, tek nekoje poštenije priljubi radu za narodni boljak, dok više mlađih svećenika prikupi iz bližnjih hrvatskih i slovenskih krajeva.

Jedan od ovih, koji se svim zarom mladenačke duše posveti prosvjeti i boljku istarskog Hrvata, jest roverski pop Josip Velikanje. Započevši srednje škole u Slovenskoj, dovrši ih u Senju, propustovav Bosnom dođe u Srbiju, postane slušaocem visoke škole u Biogradu, poprims se narodnog ustanka; nu uvidiv srbsku ekskluzivnost, i osvjedočiv se, da Srbija ne može biti našim Pienontom, razočaran vrati se kući.

Zeljan raditi i žrtvovati se, dovršiv bogosloviju u Gorici, zaređen hje svećenikom porečko-puljske biskupije, a blagotvorno poče raditi u zakultuom i siromašnom seocu Kavranu. U kratko vrijeme ponovi crkvu, kapelanski stan, u njem otvori pučku školu, a on hje sam prvi pučki učitelj.

Još pred tridesetak godina bijahu mnogi krajevi Istro lako zapušteni, da izgledahu kano poludivlji. Nije ni čudo: čovjek bez crkve i svećenika, bez škole, bez komunikacija, daleko od gradova, zanemaren od oblasti, mora podivljati. Takav zapušteni kraj bijase Roverija, prostrana občina i kapelanija, raztrešena u više seoca i kućista, izmed Vodnjana, Sanvicerente i Barbana. Pavisoka je to ravnan, obrašćena dubom, a na njoj se izmjenjuje sa pašnjakom dolac. Neima

crkve, ni svećenika, ni škole, tu se nezna je li petak ili svetak, narod podan na lianost, pijanstvo, proljub i kradju. Biskup Dobrila pohodi i Roveriju, smili mu se biedan narod, sakupljenim starcima obeća poslati svećenika, našto će mu stari sćati: „Ne šalji biskupe simo popai... će mu ukrasti“.

Koji će se svećenik žrtvovati za takve divljake? Biskup šalje tamo Josipa Velikanju. Spava u kući još bez krova, na malo struga. Prve noći,

dozida školu i izučii više domaćih zidara. Sazidav velikim priegorom školu, poče neumorno kroz više godina u njoj podučavati. Malo čes koju crkvu izim roverske nači, gdje bi se naš narod toliko iz knjige molio.

Lienost je izvor svih sedam smrtnih grieha, a rad je blagodat i sreća ljudstva. Po Roveriji polja zapuštena, narod ljen, ponajviše pastir.

Pop Velikanje kreii polja, navoženim kamenjem obzidava svoje i crkvene njive visokim zidom, zasađjuje lozom i plemenitim vočkama.

Narod gleda, kako se njegov pop cijeli božji dan uz težake muči stopačom i motikom, kako su liepo obzidane njegove njive, zasađene bujnorn lozom, kako su vrtovi puni črešanja, jabuka, krušaka, kunja itd. I ovaj izgled nije mogao ostati bez ploda, danas je Roverija kako malo koji kraj, zasađena lozom i vočkama, a narljivost Roveraca upliva na bližnje Barbance, Sanvicerene i Filipance; a vrijedno je spomenuti, da u svem vodnjanskom kotaru občina roverska imade najmanje duga.

Sramota je svoje mužtvo i glas prodati, tudjem narodu robovati, materin jezik zatajiti. Pop Velikanje je do tolikog stepena osvjestio svoje Roverce u narodnom i političkom pogledu, da med njima ne nadjes prodanca. Malo je gdje narodna borba tako zaoštrena, kano u vodnjanskom kotaru: pop Velikanje je strah i trepet talijanske gospode. Na njega siplju psovke, klevete, uprilicuju ulične izkaze, tvorne napadaje, zatvor, ali Velikanje ostaje nepomičan u prvih redovih narodne borbe... neslonljen kano i onaj roverski dub.

Drugdje bi ovakvog muža resio crveni pas i viteški križ, nu ovi se kod nas davaju odabranikom stanovite gospode. Nezahvalnost i razočaranje možda je djelovalo, da je junački „hajdučki pop“, kako se sam rado nazivlje, sada nekoliko klonuo.

Ovih dana, kad se navršuje baš 25 godina, što pop Josip Velikanje radi na Roveriji kano svećenik, prosvjetitelj i domoljub i od uredništva „Naše Sloge“ i od njegovih mnogobrojnih prijatelja budi mu izrečena javna hvala i priznanje za sve što je velikim trudom, riedkom postojanošću i znatnim žrtvama doprinio razvitku i boljku povjerenoga mu naroda.

Izkazujuć mu ovim skromnu počtu, želimo, da bi se pomnožao broj svećenika kakov je Josip Velikanje — jer bi onda sjegurno naš narod kročio stazom bolje budućnosti.

P obratim.

što se tamo doselio iz Kavrana, ukrađe. Još je tu i tamo kradje i po koje umorstvo, moli pomoć kod oblasti, pomaže sudovima, pita žandarsku postaju i daje im polovicu svog skromnog stana.

Neznanje radja zločinca. Velikanje na svoj trošak zida školsku zgradu, sa vrtnom i čatrnjom. Za ranom misnom vidiš ga, gdje sa nekoliko seljuna zida, učii ih pravokutno klesati ugao, ravno zidati uz uže, mjeriti okomito zid, vezati kamenje; . . .

lo pekucstva
rnigoj
kući Marezi,
je u Gorici.
nu - Trstu.
m obratom
a nemoguća
3 ruke.

igice!

grajte koje
spomene na

bacani 5
anja.

unike

osobito
colice

Puli,

modernije

majstor.

POZIV

na

redovitu glavnu skupštinu

političkoga društva „Edinost“, koja će se obdržavati u nedjelju dne 27. oktobra u 4 sata po podne u dvorani „Narodnoga Doma“ u Barkovljah, kraj Trsta, sljedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izbor novoga odbora.
5. Eventualnosti.

U Trstu, dne 16. oktobra 1901.

Odbor.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 19. oktobra 1901.

Prekjučer je carevinsko vieće opet počelo zasjedati. I to obje kuće: gospod- ska i zastupnička.

Gospodska kuća sastaja se je odmah, da razpravi njeke zakonske osnove, koje je razpravila zastupnička već maja i juna.

Zastupnička kuća pako, da nadaljuje svoj rad, poglavito za to, da po mogućnosti razpravi proračun za 1902. prije Božića.

Prije svega je predsjednik u sjednici od četvrtka priobčio ono što se tiče vladajuće kuće, naime, da se je prejasna gospodja nadvojvodkinja Elizabeta Marija, kći pokojnoga prestolonasljednika Rudolfa, zaručila sa knezom Otonom Windischgratz iz Kranjske loze. Zastupnička kuća ovlastila je predsjednika da u ime njezino čestita Njegovom e. i kr. apostolskomu Veličanstvu na tom događuju.

Predsjednik je za tim objavio smrt zastupnika Poljaka dra. Weigela i Čeha dra. Kaizla. Za obojicom izrekao je ču- ljevih riječi, iztaknuv, kako su obojica neumorno radili jedan kao poljski, drugi kao česki domoljub, koji u parlamentu toli izvan njega, te kako su zaslužni za cilu monarhiju. Kod dra. Kaizla iztaknuo je, također, kako je to uman čovjek bio i kako je prerano legao u grob. Zastupnici bez razlike stranka slušali su stoječke, i povladili, da se sućut izrazi u stenografskom zastisniku.

Predsjednik priobčio je pisano zast. Prade, kojim polaže čast prvoga podpredsjednika. Učinio je to za to, jer su Senerijanske novine gredo na njega napadale, premda spada u red najčestih Njemaca.

Medju vladinimi podnesici najznamenitiji su: proračun za godinu 1902. te

onaj glede podpora iz državnih sredstava za ublaženje nevolje u raznih pokrajina.

Proračun za godinu 1902.

Pošto bijahu još pročitani razni prešni predlozi zastupnika i razne interpelacije, uzeo je rieč financijalni ministar dr. vitez Böhm pl. Bawerk, da obrazloži proračun za godinu 1902.

Proračun izkazuje preko 1685 milijuna kruna potroška; dohodka za 800 tisuć kruna više.

Potrošak je za skoro 44 milijuna kruna veći od onoga u tekućoj godini.

U tih 44 milijuna kruna je preko 19 milijuna kruna kao dotalcija za pokrajinske zaklade, usljed povišenoga poreza na žestu. Država to prima, al odmah i daje pokrajinama.

Dalnji veći trošak postoji u tom, što je država morala učiniti veliki zajam za oživotvorenje investicija u prosječu odlučeni za izgradnje željeznica i uređenje volenih puteva. Kamati na taj zajam iznose oko 8 milijuna kruna godišnjih.

Meliornetou zaklada povisilo se je za 1 1/2 milijuna kruna. Prije je iznosila 2 1/2 milijuna kruna, a sada iznosi 4 milijuna kruna.

Za podporu ostalih gospodarskih potreba povisilo se je ministarstvu poljodjelstva kredit za 1/2 milijuna kruna.

Kredit ministarstva bogoslovlja i nastave povisilo se je za 4 milijuna kruna za razne škole osobito tehničke i obrtne.

Za asaniranje i obćila gradu Pragu postavljen je u proračun prvi obrok sa 1 milijunom i 600 tisuća kruna.

Druge svote za razne potrebe sa manje.

I ovoliko budi za sada dosta o proračunu rečeno.

Politika središnje vlade.

Odmah iza ministra financija digao, se je ministar-predsjednik dr. pl. Koerber. Čutio je nužnim, da kaže parlamentu, i da kaže javnosti, kako e kr. vlada misli, što i kako želi da se u najbližoj budućnosti radi.

Vlada je još i sad mnijenja, da se nesmie osloniti na nijednu pojedinu stranku parlamenta, i to sve dotle dok se nerieše narodnostna pitanja. Ako bi se već sad htjela odlučiti, ona bi se morala osloniti na koju veliku narodnostnu skupinu, ali to bi značilo demonstraciju proti ostalim narodnostnim skupinama. Jer i kad bi se odlučila da oživotvori jednako pravo za sve narode, bi njoj se ipak prigovorilo da je jednostrana. U nasoj državi može biti narodnostnih stranaka, al nemože biti narodnostne vlade. Jedva kad se doslegne narodnostni mir, i kad se narodnostne stranke preljuju više u političke, moć će

upliva, koji zdravlju koriste i škode ili ga posve uništavaju.

Pa ipak znamo, da je zdravlje najveće blago na ovome svijetu; pa još ako je uz to čovjeku oplemenjeno srce i duša, to je time položen najvažniji temelj za sretnu egzistenciju. Ovakov čovjek ima volje za svaki posao, oduševljen je za svako zvanje, a to ispunjava njegovu dušu najvećim zadovoljstvom.

Mi svakim danom vidimo, kako bolest i slabo zdravlje kvari i razorava sreću pojedinaca i čitavih obitelji; vidimo, kako je radinost ne samo pojedinaca, nego i cijelih familija i generacija, bila ona fizična (tjelesna) ili psihična (duševna) vezana, više manje za relativno zdravlje; vidimo, kako je slabost i slabo zdravlje svuda za prijekom, da se ono i onoliko čini i djeluje, što bi se prema darovitosti, znanju i naobrazbi zaista moglo učiniti. Pa kad i nije ništa drugo, nego izražaj, odsjev — refleks snage našeg organizma. S toga i odvisi ustrajanje u radu, a tako isto bolja ili lošija kvaliteta rada od većeg ili manjeg stepena zdravlja radenika. Koliko je liepih zamisli, originalnih osnova, koje se ne moguše realizovati, budući je slabost

vlada zauzeti prema tomu svoje stanovište. Naša država zaostala je u kulturi i gospodarstvu. Svi narodi morali bi nastojati, da nadoknadimo ono što smo u tom zanemarili. Vlada će nastojati, da nutarnji mir pripravi, al misli također da parlament mora narodnostne sporove potisnuti u ozadje, kad se radi o tom, da se uredi gospodarske odnose prema Ugarskoj i trgovačko-političke prema tudjini. Državam. Nutarnji narodnostni sporovi imaju biti domaća stvar, prema ostalomu svijetu moraju biti svi narodi kao jedan narod.

Vlada misli na dalje, da bi se i odnošaji izmed jedne i druge polovice monarhije imali postaviti na čvrste temelje, i to ne samo na temelje po riečih, nego i po djelih i za cilu vrieme obstanka nagode. I u drugoj polovici uvidjaju potrebu uređenja tih odnošaja na čvrstom temelju, tako da obje polovice imaju uvijek osobitoga obzira medju sobom, a da nikad ni jedna ni druga ništa stranački neradi. Obojim može biti tu samo od koristi prema tudjim državam. U svakom slučaju vlada će moliti svom energijom interese ove polovice monarhije, i nastojati da bude na čistom, a ne u tmrini u kakvoj se bijaše u prvanje njeko doba. Austrijsko djelo mora zadobiti čvrste temelje, i nesmie biti izvrzeno promjenom kao do sad. Životno je pitanje ciele monarhije, da svaka od dviju polovica njezinih prizna, da ima najbliži i najzanesljiviji trg u drugoj, i da može sa svojim proizvoditi lakše i izvan monarhije ako prestane medjusobna rivaliteta.

Vlada je za politiku trgovačkih ugovora, dakako samo takovih ugovora, u kojih će se uzeti u obzir i naše interese. Inače morali bi se potegnuti u svoju kuću, i brinuli se za to da ju čuvamo, što bi nam možda bolje za rukom pošlo, nego mnogokojoj drugoj državi.

Vlada ipak misli, da treba trgovačkih ugovora. Pri tom neće nulaziti protimbe izmed poljodjelstva i industrije, i neće napustiti nijednoga austrijskoga probitka. Ponudi li nam se podnosiv mir, mi ćemo ga dragovoljno prihvatiti. Zajtjeva li se od nas samo žrtve, a nenudja nam se nikakvih koristi, tad ćemo odbiti ulogu strpljivoga janjca.

Ovo što je ministar-predsjednik rekao glede narodnostnih sporova, i da treba da jih sada utišaju, stara je pjesma. Državi je nužno da budu svi narodi složni za njezinu gospodarsko-političku jakost. Sad kad treba narode, poziva jednako sve. Dočim kad daje narodom, onda daje samo njekim, dočim druge posvema s vida pušća.

Rieči što jih je rekao ministar-predsjednik na naslov Ugarske, bolje rekuć Magjara, i na naslov Njemačke i ponekle

ili bolest, bilo pojedinca, bilo čitav niz ljudi slurala na postelju ili u bladni grob! Pa da bi se na tome razmislilo, ali uz pojedinca obično oboli i čitava porodica. Osim toga utvrđena je činjenica, što god su zdraviji i krepčiji roditelji — tjelesno i duševno — to su po pravilu i djeca sve zdravija i jača.

To što vriedi za pojedinca i njegovu najbližu okolicu, to dabome vriedi i za cilu družtvo, za ciele narod i državu. Gdje je veći broj pojedinaca bolestan, slab, krležav, gdje smrt svojom neumoljnom kosom rano pokosi čitav niz mladjanih uzdanica narodnih, tamo je sa slabim zdravstvenim stanjem prosječno manje i slabije blagostanje narodno. Možemo za ciele reći, da se boljim zdravstvenim stanjem kako pojedinca tako i čitavog jednog naroda diže i njegova sposobnost za radinost.

Pa šta mislite? Mnoga se bolest dade u njeznoj klci ugušiti, ako pospješimo izmjenu materija — kako se hranjenje znanstveno nazivlje — t. j. ako se vrlo dobro hranimo, ako organizam dobiva toliko hranivih čestica, da ih više prima,

druge saveznice, su rieči priliečio samosvjestne vlade. Već davno nije nijedna austrijska vlada tako odlučno govorila. U tom ima se ju pohvaliti, kašto ju javnost i obće hvali. Viditi ćemo ju pak na djelu, koji u nutranjosti, toli na vanka, osobito prema tudjim državam.

Podpore iz državnih sredstava.

U svom govoru je ministar-predsjednik iztaknuo također, da podnaša zakonsku osnovu, kojom daje u razpravu, da se ustavno dozvoli 3 milijuna kruna za podpore u nevolji, kakva vlada u raznih pokrajinalh usljed raznih uzroka. O Istri i u obće Primorju čita se u obrazloženju te osnove doslovno sljedeće: „Više ili manje stalna nevolja tadanjskoga pučanstva u velikom dielu Istre, kao i grofije Gorice i Gradiške, pronizrokovana osobitim odnosajji, koji nepovoljno uplivaju na gospodarske odnose toga pučanstva, još je pooštrena usljed raznih elementarnih nezgod“.

To je rečeno kao razlog zašto treba i tu pomoći. Da je do toga uvjerenja e. kr. vlada došla, stalno su doprineli mnogo naši zastupnici, koji su podneli u posljednjih godina toliko predloga i podnesaka javno i zasebno. Sada je mnogo na e. kr. namjestniku i na e. kr. kolarških glavarstvih, da predlažu št. i gdje i kako treba. Nadamo se da su već svojih predloga postavili i da će još, te da će e. kr. namjestnik paziti na njke svojih podređenih, da nepristrano postupuju, i da daju podpora gdje je u istinu nužda, i da se novci rabe za što su dani.

Razni ostali poslovi parlamenta.

U prednavedenom navela je vlada najglavnije poslove, što jih ima parlament obaviti: proračun za 1902; gospodarska nagoda sa Ugarskom-Hrvatskom; trgovački ugovori sa tudjimi državami. Ministar-predsjednik pak naveo je i njke druge poslove što bi jih parlament imao obaviti. A to su: tiskovni zakon; mjere proti pijanstvu; pogodjivanje zdravih stanova za radnike; osjegeranje nemoćnih i starih radnika.

Za promjenu carinarskih tarifa, i glede obnove carinarskoga i trgovačkoga ugovora sa Ugarskom te trgovačkih ugovora sa tudjimi državami.

Česki zastupnik Fořt i drugovi postavili su već prvi dan prešan predlog, da se ima promjeniti carinarske tarife, a tako i da se promjeni carinarsko-trgovački ugovor sa Ugarskom, i trgovački ugovori sa tudjimi državami, ako se jih u obće ima sklopiti. Već tim predlogom, koji se je odmah dao u razpravu, dala je zastupnička kuća ruku vladi, te pokazala što

nego što ih izlučuje. U takom se slučaju tielo debla, kriepi, mehanički se rad tiela povećava, a taj djeluje opriečno dotičnoj bolesti. Razumije se, da se ovdje predpostavlja, da dotičnik mora imati dobar želudac, da mora živjeti u čistu vazduhu itd.

Kad je sve to tako, onda je zaista potrebno i naša naša najveća briga prvo, da naše zdravlje čuvamo, i drugo, da iztražujemo načine, kako da to činimo, te da sve ono, što je za obćuvanje našeg zdravlja neobhodno nužno, zaista i ispunjavamo. Da teba zdravlje čuvati, o tome nije nitko valjda nikad ni sumnjao, a i ne će; dakako, da su ljudi timo manje vjerovali u obćuvanje zdravlja, što su bili manje naobraženi, naročito, što su u prirodnim naukama imali manje znanja i čim su većma bili okuženi praznovjerjem i mističizmom. Nu iskustvo je ljude podučilo, da se mogu udovi, ako niese dovoljno zaštićeni proti studeni, smrznuti, da se ne može dugo biti bez hrane, da se usljed glada oslabi, oboli itd. Za najveći dio bolesti smatralo se, da potiču od zila duhova, vještica od nadnaravnih sila i moći.

(Nastavak slijedi.)

PODLISTAK.

Hrana i njezin upliv na čovjeka.)

Piše A. Pordušić.

1. Važnost zdravlja.

Da je hrana i njezina zgodna upotreba jedan od najglavnijih faktora, koji služe za uzdržanje života u opće, a zdravlja napose, biće svakom poznato. Svako želi biti zdrav, no vrlo ih je malo, koji bi se brinuli i skrbbili, da svoje zdravlje usćuvaju, koji bi za usćuvanje zdravlja žrtve pretrpili ili se nekih užitaka odrekli, koji su zdravlju škodljivi.

Skrbbiti i uzraditi, da se ne narusi zdravlje ne samo naše vlastito nego i naših bližnjih, da se to zdravlje usćuva i što više ojača i ustali, za to se malo tko brine i to ili usljed neke nehajnosti, koja iz prevetlike ljubavi za naše vlastito je na tudje dobro zaboravljiva, još više poradi slabog ili nikakovog razumijevanja uslova za život i zdravlje ljudskog organizma i

ima vlada učiniti koli obzirom na Magjare, toli obzirom na tudje države, ako hoće da štiti i zaštiti interese onih kojim je na čelu. Govorili su govornici raznih stranaka, i svi dokazivali kako su nužne promjene koli u tarifih toli u ugovorih. Præsnost predloga bila je prihvaćena, predlog izručen nagodbenomu odboru.

Za pomoć industriji željeza i mašina.

Česki zastupnik Kaftan i dragovi postavili su prešan predlog, kako da se pomogne nevolji u kojoj se nalazi industrija željeza i mašina. Kod toga predloga govorili su poglavito česki zastupnici, koji su se tužili, kako se dopništa da se velike naručbe za željezne predmete i za mašine čini izvan monarhije, pak se time prouzrokuje, da odnosna domaća industrija propada. Predlogom poziva se vlada, naročito ministarstvo željeznica, da prigodom gradnje dozvoljenih željeznica, čini naručbe kod domaćih producenta; nadalje nek na to radi, da i autonomna tjela, i korporacije i privatni poduzetnici stvari koje trebaju također kod domaćih proizvođačelja naručuju. Præsnost predloga i sam predlog bio je prihvaćen.

Za ukinuće mitnica.

Nakon tolikih predloga koji bijahu prošlih godina postavljeni da se mitnice odstrane (1 naš dr. Laginja bio je svoje doba takav predlog postavio), bila je zastupnička kuća dne 22. marča t. g. prihvatila zakonu, da se mitnice ukinu. Taj zakon zaspao je u gospodskoj kući, po želji vlade. Zastupnik Čeh Vychodil i drugovi postavili su prešan predlog, koj bi-jaše bez razprave i prihvaćen, i u kojem se izriče očekivanje, da će taj zakon stupiti u život 1. jenara 1902.

Izbor prvoga podpredsjednika.

Prešni predlozi koje spomenusmo bijahu razpravljani u sjednici 17. i 18. t. mj. Ovoga dana, naime 18., bio je izabran mjesto odstupašega Præda-a novi prvi podpredsjednik. Misliło se je da će to pitanje zadati mnogo posla, al se je svršilo naglo, bez ikakve buke, al svakako jako značajno.

Sa strane mnogih slavenskih zastupnika bilo se je izvadilo misao, da bi imao drugi podpredsjednik dr. Začek postati prvim podpredsjednikom. Al se u tu svrhu nije ništa učinilo, samo da se ne uznemiruje Njemce. Pustilo se je mirno, da bude izabran prvim podpredsjednikom Njemac jedan od najvećih obstrukcionista svoje dobe, i k tomu silno nesimpatična osoba, profesor Kaiser. K izboru pristupilo je samo 276 zastupnika. Od tih glasovalo je sa praznim i listići 125 zastupnika, 16 za Hofmann-Wellenhofa, 11 za Pernerstorfera, 2 za Senerera, 1 za Začka i 1 za Beurle-a. Za Kaisera pako 120 zastupnika. Dakle velik dio zastupnika se je uzlegnuo. Većina od onih koji su glasovali, nisu glasovali za Kaisera. Al jer se prazni listići nebroje, Kaiser je bio izabran većinom glasova. I sami Njemci, koji su postavili kandidatom Kaisera, srame se toga izbora. A koli više se mogu sramiti slavenski zastupnici! Oni su doista demonstrirali odsuće ili prazninski listići, pak tina da su svi izašli iz dvorane kad je Kaiser nastupio svoje podpredsjedničko mjesto, al nisu učinili ono, što bi bili morali, da naime glasuju za dra. Začka — pa zamjerili se i Petru i Pavlu. Nego takvi smo mi Slaveni. Protu nam smije svatko, što hoće, mi proti drugim, Bog očuvaj!

Franina i Jurina.

Jur. Si cul ti kumpare Frane, da su g. Nepristransky promeniti lokandu?
Fr. Ce ne gredu već va hôtel „al croe d'Ossero“ na zavajoni i strangu-lapretti?
Jur. Maja moja ma si priprosci, ce neznas, da su oni zaprli butigu.
Fr. Da kan gredu sada oni gospodin?
Jur. Sada da gredu va hotel „al bon Pastore“; tako mij almeno kama-rier Pauk povedel.
Fr. Aha! gredu trebe da na primicije, ke jim Pavuk do svoje kampanje nosi.
Jur. Imaju fini nos la tvoje g. Nepristransky.
Fr. I jos nec drugo mr. . . zitto mi — Bog i pozdravi mi tetu Jerku.

Razne viesti. Politicke:

Austro-Ugarska. O radu carevinskoga vieća izvještuje naš redoviti izvjesitelj iz Beča na drugom mjestu na što upozorujemo čitatelje. Tu se omedjujemo samo konstatovati, da je klub slavenskog središta zaključio izjaviti se za potpuno neodvisnu politiku te će prema tome udesiti svoje korake.

Saborski klub hrvatske oporbe izabrao je u sjeonici od dne 19. t. mj. akcioni odbor za predstojeće saborske izbore. Članovi toga odbora jesu narodni zastupnici dr. Bauer i dr. Derenić za neodvisnu stranku, dr. Banjavčić i Modrušan za stranku prava te dr. Brestzyensky. Ovine posljednji priobčio je taj izbor klubu čiste stranke prava, zamoliv istoga, da i on odašalje u spomenuti odbor svoja dva člana.

Grna Gora. Sa Celinja pišu rimskim listovom, da je crnogorski ministar bogoslovja i nastave potpisao dekret, kojim se nulaže obavezalna pouda talijanskoga jezika u viših razredih svih pučkih škola knezevine. Ta ministarska naredba postala je stalno pod uplivom talijanske vlade, koja hoće, da si pripravi i pomoćju Crne Gore zemljiše na istočnoj obali jadranskoga mora.

Bugarska. Ministar unutarnjih posala Sarafov, koji upravlja privremeno i ministarstvom izvanjskih posala, upravio je generalnomu konzulu Amerike u Carigradu Dichinsonu vrlo ostru notu radi američke misionarke Jelene Stane, koju su ugrabili hajduci. Ministar svaljuje za bugarske vlade svu krivnju radi tog ugrabljenja i radi toga, što se nije do sada moglo ugrabljeno osloboditi. Krivnju za jedno i drugo nose turske oblasti, jer bijaše amerikanoga ugrabljena od turskih podanika i na tursom zemljištu. Ministar prosvjeduje radi toga, što se dio krivnje baca i na Bugarsku, koja da će ugrabitelj ako stupe na njezino tlo postrijeljati bez obzira na to, hoće li pri tom i Amerikancu poginuti ili neće.

Mjestne:

Poštanskim kontrolorom u Puli imenovan je g. Dragutin Hussak, dosada oficijal u Trstu.

Pokretački odbor za podignuće spomenika pok. carici i kraljici Jelisavi u Puli pozivlje na sjednicu u četvrtak 22.

t. mj. u 8 sati večer u dvorani restauracije „Grada Pilsen“ (Arco Romano), da polozi izvješće o djelovanju svojega odsjeka. Preporučamo onim, kojih zanima, da posjele sjednicu jer će svi prisutnici ujedno podpisati proglaš, koji će se izdati i hrvatski.

Zabava prvog Istarskog Sokola u nedjelju večer izpala je posve liepo. Željeti bi bilo da to naše nilo družtvo priredi opet čim prije dičnu zabavu.

Cigaretni papir družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u Puli u trafikci Steiskal na uglu Sisanske ceste i ulice Cenide.

Pokrajinske:

Župnički ispit položila su prošloga čedna u Poreču sljedeća gospoda: D. Belci, A. Bronzin, Fran Hrdy, I. Matić i A. Zuljan.

Promještenja svećenika tršćansko-koparsko biskupije. Veleč. g. Ante Ellner dosadašnji privremeni ravnatelj biskupskog konvikta u Trstu, vraća se na svoju župu u Vepriac. Njegov dosadašnji zamjenik, veleč. g. Josip Perak, ide za kapelana u Rukavac, dočim je tamošnji kapelan, veleč. g. Josip Vodička premješten u Slivje; odanle ide veleč. g. Josip Svetlič upravljati župom u Marežigo. Veleč. g. Hinko Šonc imenovan je ravnateljem biskupskog konvikta u Trstu. Ustoličeni su bili novoimečovani župnici g. Vjekoslav Sifer u Pomjanu; g. Petar Vascon u Bertonigli i g. Rikard Ružička u Roču.

Dosadašnji župe-upravitelj u Pomjanu G. Andrija Cink ide za kapelana u Loku. G. Šime Červar župe-upravitelj u Roču ide upravljati župom u Grožnjan, a iz Grožnjana ide g. Ante Raguzin upravljati župom u Zamask. G. Josip Jerežić dosadašnji župe-upravitelj u Draguču ide u istom svojstvu u Gračisce; njega će zamjeniti u Draguču g. Josip Miličić.

G. mladomisnici Lampert ide za duh. pomoćnika u Kastav; Josip Kostek za duh. pomoćnika u Truske.

G. Gortan Josip privremeni duh. pomoćnik na Pazu ide kao duh. pomoćnik u Pazin.

Marijan Marehi, učitelj u Lanišću, suspendiran je od službe radi sudbene iztrage, koja je proti njemu povedena u pogledu javnog morala i čudorednosti.

Glavna skupština političkog družtva „Edinost“. Na drugom mjestu damasnjeg broja donasmo poziv na godišnju glavnu skupštinu našega političkoga družtva „Edinost“, koja će se obdržavati u nedjelju dne 27. t. mj. u 4 sata poslije podne u prostorijah „Narodnog Doma“ u Barkovljah kod Trsta.

Ovogodišnja skupština „Edinost“ biti će od osobite važnosti za naše Istrane radi predstojećih izbora za zemaljski sabor. Radi toga očekujemo, da će naši rodoljubi iz svih strana naše pokrajine pohrliti na tu skupštinu, da se tamo sastanu i dogovore sa narodnimu prvaci.

Naš državni zastupnik g. profesor Vjekoslav Spinčić obećao je, da će iz Beča doći, a pozvani su i svi naši dosadašnji zemaljski zastupnici.

Izbori zastupnika za istarski sabor. Iz pouzdana izvora doznajemo, da će se obaviti izbor zastupnika na istarski sabor u izvanjskih obćinah dne 5. decembra t. g.

Izbori fiducijara vršiti će se mjeseca novembra t. g. Do tamo nas dieli veoma kratak rok i radi toga pozivljemo evo ponovno sve naše prijatelje i istomisljenike, da se dade na posao tamo, gdje se jošte nemakoše.

Pišu nam iz Rovinjskoga sela dne 19. tek.: Kao po cijeloj Istri i kod nas uredilo grožđe obilno, ali što hasni kada smo uz nisku cenu morali prodati gradskim krvopijama. Skupila se braća latin-

ska i medju sobom se dogovorila, ne platio kmetu grožđe po cieni pristojnoj jer onda ležko nama poslije s njima vladati ako se malo pomogu. Zato su plaćali tako nizke cieni, da vam neću ni javiti jer je i sramotno da više vriede njihove mekinje nego naše grožđe, a posto su plaćali vriede mekinje duplo i više.

Računali su ovako, ako se kmet može onda nebudu nama koloni, kmet neka bude u svemu jadan t. j. neuk, siromah, onda dobro za nas i za majku Italiju. Zato braćo kmeti širom Istre, otvorite oči, pomozite si sami na kakav način, stvaraj, te si zadrage i posujilnice, a gospodi okrnite ledja, držite sa kmetom ili onim, koji je nikao od kmeta. Evo sada se možemo odmah latinima naplatiti, pred vrati imamo sada izbore za istarski sabor, birajmo složno naše ljude našega jezika i roda, a osobito preporučujem kmetovom na Puljstini i na Poreštini, da biraju svoje ljude, da budemo imali više naših zastupnika u istarskom saboru, pa onda neka reku gosp. latini, da smo neuki i da nisu naša djeca za nauk. Pamтите i ovo: kada budu izbori ne će sramovati od Vas da nosite benevrecke i da govorite našim krasnim jezikom hrvatskim, samo da s njima glasujete, a poslije ste njima šćavi kano i prije. A. U.

Za talijansko svećenstvo Istre. Zemaljski odbor u Poreču doznaje da biskupskom konviktu u Kopru podporu od 1600 kruna za školsku godinu 1901—1902.

Taj konvikl je — kako je poznato — razadišće talijanskog svećenstva za Istru u obće, napose za porečko-puljsku biskupiju, koja neće imati za koji desetak godina nijednoga hrvatskoga svećenika, premda sačinjava još uvijek hrvatski narod većinu stanovništva te biskupije. Za odgoj hrvatskoga svećenstva nebrine se u onoj biskupiji nitko, dočim se brinu za odgoj talijanskog svećenstva obćine, gradovi, družtva, svećenstvo, biskup i eto zemaljski odbor, koji siplje iz punog rukava i naše novce za one, koji će danas sutra pomoći oko zatiranja našega biednoga naroda!

Gospodarsko družtvo u Pazinu nabaviti će, kako bje već javljeno, za ovu godinu jošte umjetnoga gnoja za livade.

Nabaviti će 20⁰ Thomasovu trosku i 12 do 14⁰ min. superfosfat. Prva će stojati na željezničkoj staciji u Pazinu približno K 780. drugi K 520 po kvintalu.

Superfosfat može se uspješno rabiti samo na subim livadama, istroši se već prve godine, ali ga treba zato posipati za 3 manje nego Thomasove troske i je cjeniji od ove.

Thomasova troska pako je izvrstno gnojivo za mokre i za pjeskovite livade i djeluje dulje vremenom od superfosfata, koji nije na mokrim zemljama od nikakve koristi.

Da se uznoguje gnojiva pravodobno dobiti, pozivlju se članovi posjednici, da se čim prije prijave u družtvenom uredu.

Sastanak talijanskoga izbornoga odbora. Iz talijanskih listova doznajemo, da će se sastati dne 30. t. mj. veliki izborni odbor talijan. političkoga družtva za Istru, da učini potrebite korake za predstojeće izbore. U taj primjer talijanske radinosti valja, da se i mi svi ugledamo i da nepropustimo nijedne zgode i nijedne ure, kojim bismo mogli koristiti našoj narodnoj stvari. Slijedimo dakle naše narodne protivnike, od kojih valja, da se obranimu, jer oni rade na tom, da nas posve unište, da nas nestane sa lica ove zemlje, koju su naši djedovi potom svoga lica kroz vijekove zaljevali.

U Rovinjskom Selu imade dobra crna i nešto biela vina uz cieni 9, 10, 11 novčića. Neke se naši trgovci obrate na Ante Šime Sturmara ili Ante Ugrima.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Za uređenje potoka „Reke“. Zemaljski odbor za Istru priposlao je c. kr. namjesticu u Trstu saborski zaključak od dne 3. augusta t. g. za povišenje vladine pripomoći za uređenje potoka „Reke“. Nadalje njihaju odaslani namjesticu saborski zaključci ličujući se proračuna za god. 1901., otpusta ostalih obroka za ezoner i konačno za povišenje vladinog prinosa za zemaljsku školsku zakladu.

Za talijansku školu u Sterni. Zemaljski odbor u Poreču potvrdio je zaključak občinskoga zastupstva u Groznoj, kojim se uzimlje u zakup 4650.60 kruna za gradnju talij. pučke škole u Sterni. Nadalje je obećao zemaljski odbor da će dati obćini Groznanjaj zakup od 4600 kruna iz bratovštinske zaklade uz 5 po sto. Taj zakup vratiti će obćina u 4 jednaka godišnja obroka od posebnog nameta, što ga je dozvolilo namjesticu i od prinosa obćine Opatljaj za obćinare sela Čepić. Jamstvo preuzimlje za taj zakup ciela obćina Groznanjaj. U Sterni graditi će se dakle talijanska pučka škola. Premda je ogromna većina stanovnika molila hrvatsku pučku školu i akoprem ja c. kr. zemaljsko školsko vieće zaključilo pak c. kr. ministarstvo potvrdilo, da se ima tamo ustrojiti hrvatsku pučku školu. Vrhovni upravno sudiste prihvatilo je utok zemaljskoga odbora ukinuv zaključak c. kr. zem. škol. vieća i potvrdu c. kr. ministarstva.

Tako se eto u Istri dižu talijanske škole za hrvatsku djecu!

Iz Laz — kod Kaldira pišu nam 12. t. mj. Hvala Bogu možemo se i mi pohvaliti, g. urednice, da smo spravili obilato izvrstnoga vina. Naši starel ne pamte, da bi ga bilo kod nas u tolikoj mjeri i tako dobra. Naši vriedni Lazani su na glasu kao postjenjaci, za koje se nije nikada čulo, da bi ono što pridjelaaju i ono što im Bog blagoslovi, svojevrijno pokvarili. Naši trgovci i krmari mogu dakle mirne duše u Laze po vino i neka budu stalni, da će ga naći dosta i uz pošlene ciene. Vriedno je, da se one naše čestite gospodare podupre, jer su dobri i pametni muževi, koji se neprodaju našim narodnim neprijateljema.

Laze nalaze se u poreznoj obćini Kaldir, u mjesnoj obćini Molovun u Istri.

Ustrjeljen vuk. Ante Raspor šumski stražar obćine Kastav ustrjelio je odrasla vuka te je dobio od zemaljskoga odbora u Poreču opredjeljenu nagradu od 40 kruna.

Iz drugih krajeva.

Za hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu. Talijanski list „Difesa“ uvjerava, da će Pazman biti uzpostavljen ponovno kao rektor u svim pravina, koja su mu bila otela poslije silovite provale nazovi-Dalmatinca. Uprava Coroninjeva imala bi biti kratka, jer je njezina zulača samo ta, da daje talijanskoj vladi sredstvo manje nečastnog uznama. „Avanti!“ donosi, da je Coronini rekao dalmatinskom nadbiskupu Dvorniku, da od bude „Svorvor gentem“ ne će se ukinuti ni jedna slovka i da će zavod „pro cronica gente“ početi djelovati početkom studenoga pod upravom dra. Pazmana.

Interesantan je sada spor, koji je nastao izmedju „conte“ Alaečića i talijanske vlade. Prvi je izjavio suradniku rimskog lista „Avanti“, da jih je vlada talijanska do zadnjeg časa sokolila, dapače da im je ona pokazala pravac, koga se imaju držati u sudbenom postupku; da je on, Alaečić glavom obrtanu četvrti sata prije ministra Cocco-Ortu o naumljenoj provali, i da ga je ministar na to ovlasio. Alaečić se potuzio i na podtajnika Talamo, koji je, podpisujući kompromis, učinio uslugu Austriji, iza kako je on, iredentista, zastupao vladu na skupštini „Dante Alighieri“. Zvanični rimski list „Capitan Fracassa“ odgovorio je

„Avanti-u“, poričući Alaečićeve tvrdnje. Ali ovaj je upravo uredniku „Avanti-a“ sljedeće pismo: „Navodi se moji istriti; ne bih imao što da dignem, a mnogo da nadodam“. Spor je svakako ozbiljan.

„Ori su navodi težki. Što misli vlada? — pita milanski „Corriere della sera“.

„Nar. List“ se nada, da će se ovim incidentom pozabaviti i naše delegacije, jer bacu jako ružno svjetlo na „prijateljsko“ postupanje saveznice.

Pučke škole u Hrvatskoj. Po službenim podacima bilo je u Hrvatskoj i Slavoniji u svemu 1378 pučkih škola; od tih je bilo: 1304 obće javnih, 41 javno-kofesionalne i 33 privatne škole. Prosječno je došla na 1586 stanovnika i na 30-36 km² po jedna pučka škola. Najviše škola ima u županiji sriemskoj naime 235; onda u zagrebačkoj 208, pa požeškoj 186, belovarsko-križevačkoj 170, virovičkoj 141, modruško-riečkoj 137, lieko-krbavskoj 98 i u varaždinskoj 95. Od gradova najviše ima pučkih škola Zagreb 16, na njim dolazi Osijek sa 10, pa Varaždin sa 4 i Zemun sa 4 pučke škole. U 1270 škola bio je nastavni jezik hrvatski, u 22 njemački, u 7 magjarski, u 2 rusinski i u 3 slovacki. Na svim tim školama djelovale su 2394 učiteljske sile a za poluznak škola obvezane djece bilo je 317.640 ili 16-25% pučanstva; ali u škole je išlo samo 197.707 djece ili 75-15% djece, koja bi valjala ići u školu.

Za pučke popjevke. Neki g. C. u „N. Listu“ preporučuje ovo našim pjevačkim društvima, što bi valjalo uvažiti: Kad sam zadnji put prisustvovao na mostre-koncertu gosp. V. G. Broža, počeh misliti, da li bi se na koncertima mogle pjevati one pjesme, koje naš narod pjeva ili radeći, ili kada se vraća kući sa teška rada, ili sjedeći za toplih ljetnih večeri na zelenoj tratinji. Njihova pjesma skladno se ori preko ubavih dolina i brežuljaka. Kada ove slušaš, nehotice se vidiš u onoj skladnoj harmoniji, koja je čas jognuasta i vesela, čas opet sjelna. U Kuliačevoj zbirki jugoslavenskih popjevaka, imade pravog bisera narodne glazbene umjetnosti, a taj biser je našoj gradskoj publici nepoznat. Zašto da je ne upoznamo s njime? Kad bi se na koncertima pjevale naše pučke popjevke, to bi ovi koncerti imali čisto narodni značaj.

Tako „N. L.“ a tomu imamo mi sljedeće dodati:

Naši skladatelji — bar oni II. i III. reda, imali bi se ulegati u talijanske skladatelje u naših primorskih gradovih, koji nastoje lalkom i ugodnom popjevkom ne samo narod zabaviti, nego i narodljudnije polietati. U tih gradovih širi se takova popjevka od usta do usta vrlo lahko, jer je dosta, da ju jednom ili dva puta čuješ, i odmah ju zapamtiš. Takva popjevka širi se na žalost i medju naše pučanstvo, komu nisu poznate narodne popjevke ili koje nemože da tako brzo i lahko nauči teške koncertne popjevke.

Car Petar Veliki, kako je pozitavo, bio je čovjek u svakoj stvari svoje glave. Putujući po Rusiji znao bi često banuti u koji grad, gdje ga ni najmanje nisu izčekivali, a gdjekad opet ne bi posjetio koji, gdje je po službenoj obavijesti morao doći, i gdje se za njegov doček potrosila velika svota novaca. Kad je došao u Pariz, dvor ga primi u Louvre; odvedoše ga u jednu dvoranu, gdje je bio pripravljen njemu u počast sjajan banket. Ali Petar im ne hitje ni sjesti za stol, nego onako s noga pojede malo kruha i jednu repu, okuša šest vrsti vina i popije deset čaša pive; zatim je htio odmah da ga odvedu u stan, pripravljen za njega. Bogato pokukstvo, umjetnički predmeti, kojimi je isti bio urešen, nisu mu se ni malo bili dopali, dapače ga upravo razrdio razkošni krevel tako, da je uzeo strunjaču iz krevela, pripravljena za njegovu pobočnika u susjednoj sobi, prostro ju na sred sobe i na nju se zavalio obučen, rekavši svom

pobočniku, zapanjenom od čuda maršalu de Tesse: **Oravo** je dobro! Sljedećih dana, oslobodivši se službenih posjeta, uzme car obilaziti po Parizu na svoj način: ulozeći u vojarnu, gdje je sjedao, jeo i pio skupa sa vojnicima. Petar Veliki ostane u Parizu dvie sedmice, a malo posle njegovog odlazka se saznade, da je sklopljen savez medju Francezkom, Pruskom i Rusijom.

Kako živi ruski car. Partizki „Martin“ donosi ove podatke o načinu života ruskoga cara, što ih je doznao od jednoga diplomata: Car ustaje svako jutro u 8 i pol sati. Sam se oblači i pije pri tomu čaj. U 9 sati ide u svoju radionicu, gdje riešava sa svojim državnimi tajnici najvažnije stvari. Izmedju 10 i 11 sati uzme lahki doručak, a onda prima ministre u audienciju, sluša njihove izvještaje i podpisuje spise, kojih poprieko na dan dopiše do 300. Posle toga čitaju mu francezke, englezke i njemačke novine, te čita povjerljiva izvješća gouverneurah iz ruskih pokrajinala, na koje daje primjetbe, a ove se imadu izvršiti. Kada radi, ne puši, već pije čaj i jede kruha sa kavijarom. Od 1 do 4 sata sproviđi u krugu obiteljji, zabavlja se sa princepsami i sa caricom, šeće s njimi ili se vozi po perivoju; riedko čita romane. Onda opet radi od 4 do 7 sati. Tada je večera. U 10 sati ide u radionicu, gdje ostaje do 1 sat po ponoći, da čavi osobno dopisivanje ili da proučava pitanja, o kojih će sutra dan razpravljati sa ministri. Car ne ide nikada spavati prije 2 sata. Ovaj jednostavni način života vrlo mu prijia, te sada dobro izgleda.

Car zamolio ognja. Glasoviti francezki glumac Febore gostovao je 1891 u Petrogradu. Jedno veče prošlo se u zimskom vrtu. Putem mu utrnula smotka. S toga on pristupi k jednomu od vojničkih častnika i zamoli ga vatre. Častnik je trenutak oklievao, onda mu ponudi svoju goruču cigaretu. „Vi ste Francez, gospodine?“ upita ga častnik. „Jesam.“ „Sjegurno ste prvi put u Rusiji?“ „Da.“ „Mislio sam, da zato niste pozdravili onoga gospodina, koji je časak prije slajao uza me, kad ste me tražili vatre.“ „Onaj visoki gospodin? Nisam ga ni opazio. Tko je on?“ „Niste ga upoznali?“ reče častnik i uzme cigaretu. „To je bio car.“ „Znate li sasvim sjegurno?“ „Tim sjegurnije, što mi je on otac...“ reče sada Nikola II.

Ukinuće smrtne kazne. U Talijanskoj nema smrtne kazne, ali je njihova kazniona za velike zločince strašnija nego li vjesala. Veliki zločinci mjesto vjesala budu odsudjeni na tamnici. Ta tamnica je strašno mjesto, sagrađjena je na velikoj pećini nad morem. Zidovi su visoki i naliče grobnici. Sunce dopire sa visokoga stropa kroz malu pukotinu na kojoj su rešetke, po kojih se straha šee. Kroz te rešetke spušta se u tu grobnicu hrana uspenniku, a da s njim nitko ni ne govori. Tko bude tu zatvoren, prisiljen je na vječnu sutnju, ne vidi nikada ništa doli ono malo svietla dana, jednom rieču on je ko u grobu, samo što mu davaju jesti; neizlazi nikada na površinu zemlje dok ne umre. Ubojica Bresvi je u takovom zatvoru, te se je u njem sam objesio.

Pučanstvo i devetnaesto stoljeće.

Pod tim naslovom ima parizki „Figaro“ članak, iz koga donasmo ovo: Izmedju godine 1801 i godin: 1901 Evropa se u mnogom promienila, a brojem žiteljstra grozno povećala. Godine 1801 brojila je ciela Evropa 175 milijuna duša, a g. 1901 ima preko 392 milijuna. Englezka je od 16 milijuna došla na 41 mil., Austrija od 25 milijuna na 45 mil., Francezka od 33 na 38 mil., Italija od 17 na 32 mil., Njemačke državice zajedno 25 mil., a danas broji njemačko carstvo 56 milijuna duša.

Sunčani tracl. Profesor Langley dao se je na proučavanje sunca, te je izjavio da sunce imade toliku toplinu, da kada bi ugljen cielog svieta na kup složili i podpalili, jošte nebi toliku vrućinu davao kao sunce. Kada bi sunce postavili na zemlju, ono bi obuhvatio prostor od 1,400.000 kilometara. U izložbi u Parizu bio je izložen mali stroj za tisak novina i taj je stroj tjeran bio toplinom sunca. Bio je načinjen mali kotao i postavljen pred veliko ogledalo, koje je vodilo sunčane trake u vodn, voda je pipjala i proizvodjala paru, koja je tjerala tiskarski stroj. Taj mali stroj bio je igračka tako rekuć, ali iz te igračke mogao bi načeti početak za novi vjek tehnike, ako se dođe do toga da bi moge sunčane zrake tjerati i velike strojeve, jer se već radi na tom.

Sve rodoljube mljude molimo, neka zahtijevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Pulji tolike izvan iste.

Restauracija

ŠEPUKA - PAZIN

sa sobami za prespavanje
preporuča se

p. n. obćinstvo i putnikom za mnogobrojan posjet, obećajuć nriek najtočnijju poslugu uz dobru domaču kuhinju te razna zdrava i krieplka vina. Dobiju se takodjer desertna vina, likeri i slasticice.

Prvo slovensko skladište pokukstva

Antona Černigoj

Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi,

podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencia nemoguća jer je pokukstvo iz prve ruke.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Tafta za turiste od L. LUSER-A. Najbolji i priznati liek za kurje oči žuljevitost itd. Glavno skladište: Ljekarna E. Schwenk, Beč-Meidling po nevj. Luser 60 Dobiva se u svim Ljekarnama.